

Posudek bakalářské práce podané na ÚFaR FF UK v Praze

Jméno a příjmení: **Petra Loulová**

Téma: **Role Dumuziho/Tammúze jako pastýře a krále ve vztahu k mezopotamské sémantice prostoru na přelomu 3. a 2. tis. př. n. l.**

Datum: **červen 2018**

Školitel: **Mgr. Evelyne Koubková**

Oponent: **Doc. Dalibor Antalík, Dr.**

Práce má ambici seznámit čtenáře se staromezopotámskou tradicí o Dumuzim/Tammúzovi a s jejím religionistickým výkladem. Strategii výkladu pak autorka podřídila předpokladu, že vhodnou interpretaci daného mýto-poetického souboru látek představuje jeho zasazení do kosmologického kontextu vyjádřeného kontrastem dvou odlišně vnímaných typů prostoru.

1) Struktura argumentace (6 b.)

Téma práce je v úvodu jasně definováno, okruh pramenného materiálu z chronologického i jazykově-kulturního hlediska zřetelně vymezen. Vlastní výklad je napořád sevřený, jednotlivé části na sebe logicky navazují, nikde není poskytován prostor nadbytečným exkursům. Poměr mezi představením reálií a jejich reflexí je vyvážený. Úvod a závěr spolu promyšleně korespondují. Jediné oponentovy výtky jsou následující: a) Autorka, žel, nepovažovala za důležité očíslování jednotlivých kapitol a podkapitol, což by čtenáři usnadnilo orientaci ve sledu výkladu. b) Odkazy k odborným sumerologickým a asyriologickým pojmům autorka spíše šetří. To má pro srozumitelnost *religionistické* studie jistě nesporné výhody. Někdy to však může být též ke škodě zpracování tématu. Kupříkladu se čtenář nikde nedozví, co znamená sumerský výraz *kur* v anglickém citátu na str. 18 a pouze orientalista zaznamená jeho sémantickou souvislost s lexémem *lú-kur*, překládaným autorkou jako „cizinec“ či „nepřítel“ (str. 22). Že ovšem souvisí také s dalším „nebezpečným prostorem“, totiž „horami“ (str. 21n), autorka zatají zcela.

2) Formální úroveň (7 b.)

Ze stylistického hlediska je práce napsána čtivým způsobem, až na nemnohé formulační nedotaženosti (srv. kupříkladu obrat „jedním z Dumuziho nejdůležitějších narativních momentů“ na str. 8; poněkud nejasné spojení „pozdní Uruk“, jemuž následuje časový údaj „asi 33.-32. st.“, *ibid.*; atd.). Na překlepy a další redakční nedostatky oponent prakticky nenarazil. Práce je vybavena přiměřeným poznámkovým aparátem (celkem 117 odkazů pod čarou) a bibliografií primární a sekundární literatury. Všechny zmíněné části jsou zpracovány zdařilým způsobem (pouze v bibliografii se autorka nevyvarovala drobných inkonsistencí).

3) Práce s prameny (6 b.)

Pisatelka svá tvrzení a argumenty průběžně dokládá odkazy na zejména sumerský pramenný materiál a citacemi z něj. Nepracuje s ním však v originálním znění, přestože si během svého studia v zahraničí osvojila přinejmenším základní znalost tohoto nejjednoduššího jazyka. Zřejmě tak činí z obezřetnosti, vědoma si limit svých filologických dovedností. Vzhledem k celkové povaze bakalářské práce je však tato „cudnost“ možná kontraproduktivní: skutečnost, že česky redigovaná studie se uchyluje k citování většiny primárních pramenů v angličtině, je poněkud zarážející.

V novodobé odborné diskuzi se autorka orientuje relativně zdařile. Sekundární literatura uvedená v bibliografii je *up to date* a stoprocentně cizojazyčná. Převážně v ní figurují studie v angličtině, méně často v německém jazyce. Česká literatura ke zvolenému tématu opravdu neexistuje. Při představení látek o Dumuzim/Tammúzovi pisatelka neopomněla zpracovat žádný důležitý zdroj informací. Poněkud mezerovitější se zdá být její znalost novodobé diskuze o pojednávaných prostorových kategoriích. Ze starších anglicky publikovaných prací unikla její pozornosti analýza sumerského pojmu *edin* a jeho starosemitských korelátů od A. Haldara, *The Notion of the Desert in Sumer-Accadian and West-Semitic Religions* (Uppsala 1950). Užitečnou jí mohl být též článek P. Mandera, „The Ugly Invader and the Holy Center“ (1997). K obecnému významu městského prostoru na starověkém Předním východě je z germanofonní produkce relevantní kolektivní monografie *Die orientalische Stadt: Kontinuität, Wandel, Bruch* (Saarbrücken 1997), k autorkou opakovaně citovaným prostorovým kategoriím v *Eposu o Gilgamešovi* existuje speciální studie F. Stolze, „Topographie, Bewegungen und Transformationen im

Gilgameš-Epos“ (2000). Pouze pro úplnost by oponent rád upozornil též na francouzskou (přestože plně akceptuje, že jazyková výbava autorky francouzštinu nezahrnuje) kolektivní monografii *La ville dans le Proche-Orient ancien* (Leuven 1983), v níž se zejména F. Brüscheilerová věnuje rozboru trojice pojmů *u r u , e d i n , k u r* ve stati „La ville dans les textes littéraires sumériens“.

4) Vlastní přínos (8 b.)

Topofobie archaických kultur artikulovaná do dichotomie domestikovaný *versus* nedomestikovaný prostor je obecně známá skutečnost, zhodnocená dosavadním religionistickým bádáním v mnoha ohledech, na mnoha příkladech. Aplikovat tuto dichotomii na dvojí roli krále a zároveň pastýře v mezopotamské literární tradici o Dumuzi-Tammúzovi pak oponent považuje za velmi nápaditou a tento autorčin počín za nejsilnější stránku její práce. Nadto jasně prokázala, že rozumí pozicím předchozích badatelů a že je schopna na ně samostatně navazovat. Umí zaujímat vlastní stanoviska a hájit je náležitými argumenty.

5) Obecný přesah (7 b.)

Autorka v práci výslovně deklaruje svou inspiraci strukturalismem (zmiňována je Mary Douglas). možná jen intuitivně (?) v ní dává zaznít též pozicím tzv. ekologie náboženství, jejíž teoretická východiska však explicitě netematizuje. Zvolené metodice zůstává napořád věrná. Snad jen opakované tvrzení, že dichotomii město – step nejde v případě Mezopotámie považovat *de iure* za klasickou binární opozici (viz str. 4 a 21), oponent nepovažuje za nejšťastnější. Z celé práce totiž vysvítá, že jí autorka tuto funkci *de facto* přisuzuje.

6) Závěr (celkem 34 b.)

Na první pohled oponenta zaujala interpretační kreativita autorky, která je založená na spolehlivé znalosti reálií i metodických postupů. Oponent považuje předloženou bakalářskou práci za kvalitní a doporučuje ji k obhajobě. Její klasifikaci pak navrhuje stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 16. června 2018

Doc. Dalibor Antalík, Dr.